

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. évi január hó 14. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A család büntette és más bűncselekmények miatt folyamatban volt büntetőügyben a **IV. rendű** terhelt és **VII. rendű** terhelt által védője útján benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva, a Győri Városi Bíróság B.1649/2006/62. számú ítéletét, valamint a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 3.Bf.132/2008/6. számú ítéletét a IV.r. és VII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Az eljárás során a IV. rendű terhelt védelmében felmerült 3.750 (háromezer-hétszázötven) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

1./ A Győri Városi Bíróság 2008. február 14-én kelt B.1649/2006/62. számú ítéletében a IV.r. terhelt bűnösségét 3 rb. felbujtóként elkövetett család büntettében, 4 rb. felbujtóként elkövetett család büntettének kísérletében, 6 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntettében és 7 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg, ezért őt - 3 évi próbaidőre felfüggesztett - 2 év börtönre és 200 000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte.

A VII.r. terhelt bűnösségét 4 rb. felbujtóként elkövetett család büntettében, 1 rb. felbujtóként elkövetett család büntettének

kísérletében, 5 rb. bűnsegédként elkövetett közokirat-hamisítás büntetésében és 5 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében állapította meg, ezért őt halmazati büntetésül - 3 év próbaidőre felfüggesztett - 2 év börtönre és 200 000 forint pénzmellékbüntetésre ítélte. Megállapította, hogy a VII.r. terhelte a próbaidő alatt pártfogó felügyelet alatt áll.

Az ítéleti tényállás lényege szerint a IV. rendű és a VII.rendű terheltek részben a perben ugyancsak felelősségre vont társaik, részben ismeretlen személyek közreműködésével a banki hitel visszafizetésére képtelen, többnyire hajléktalan vagy munkanélküli, nyugdíjjal, jövedelemmel nem rendelkező személyeket bírtak rá arra, hogy hamis okiratok benyújtásával banki kölcsönöket igényeljenek. A hiteleket felvevő terhelteknek e kölcsönök visszafizetésére irányuló szándékuk sem volt, ehhez anyagi fedezettel sem rendelkeztek. A IV. r. és a VII.r. terheltek részesültek a jogellenesen felvett bankkölcsönökből, esetenként ebből fizettek megbízóiknak, illetve más közreműködőknek.

A IV.r. terhelte közvetítői tevékenysége nyomán az I.r. terhelte a bank fiókjában 2006. február 1-jén 493 ezer Ft személyi kölcsönt vett fel. Erre őt az V.r. terhelte vette rá, akihez I.r. terhelte közvetítette. A közvetítésért a IV.r. terhelte a kölcsönből 150 ezer Ft-ot kapott.

A IV.r. és a VII.r. terheltek és más vádlott-társaik közreműködésével ez előzőhöz hasonló módon 2006. január 26-án a bank fiókjában

- a VIII.r. terhelte 650 000 forint,
- a IX.r. terhelte 480 000 forint összegű, valamint
- a X.r. terhelte 670 000 forint összegű személyi kölcsönt vett fel.

Az I. és a IV.r. terheltek a kölcsönök felvételére ezeket a személyeket annak ellenére vették rá, hogy nevezettek lakással vagy szállással, munkahellyel, vagyonnal nem rendelkeztek. Tisztában voltak azzal, hogy a felvett kölcsönök visszafizetésére képtelenek. Annak érdekében, hogy a bank mégis kölcsönt folyósítson részükre, látszólag rendezett körülményeket akartak igazolni részükre, ezért a VIII.r. terhelte egy lakcímre bejelentették, ténykedéséért részére átmenetileg szállást és tisztálkodást biztosítottak. A kölcsönt igénylőknek hamis közüzemi és más szolgáltatásokhoz kapcsolódó számlákat szereztek be. A kölcsönt felvevő terhelteknek munkalehetőséget és pénzt ígérték. Esetenként a hamis közüzemi számlákon kívül hamis nyugellátási igazolásokat is beszereztek. A megjelölt terhelttársak a bank tévedésbe ejtése folytán a kölcsönöket felvették, és azokat a IV.r. terhelteknek átadták. A IV.r. terhelte az összeget ismeretlen megbízójának továbbította, ebből tevékenységéért 150 000 forintot visszakapott.

A IV.r. terhelt 20 000 forintot ígért a II.r. terheltnek azért, hogy közreműködésével a bank fiókjában 500 000 forint személyi kölcsönt igényeljen. Ehhez hamis közüzemi és szolgáltatási számlákat (T-Com, vízmű) adott át részére. A bank a hitelösszeget kifizette, ám menetközben a bank alkalmazottja észlelte, hogy a számlák hamisak és a II.r. terhelttől a pénzt visszakérte. Így károkozás nem történt.

2006. február 2-án a IV.r. terhelt a személyi-anyagi körülményei miatt hitelképtelen III.r. terhelttel jelent meg ugyanebben a bankfiókban, ahol felbujtására a III.r. terhelt 495 000 forint személyi kölcsönt igényelt. A hiteligényléshez szükséges hamis közüzemi számlákat és nyugellátási igazolásokat számára is a IV.r. terhelt biztosította. A bank alkalmazottja észlelte a tévedésbe ejtéshez szükséges számlák hamisított voltát, így a hitel folyósítására nem került sor.

A IV.r. és a VII.r. rábeszélésére és közreműködésével a VI. és a XI.r. terheltek 2009. május 29-én a már jelzett bankfióknál fejenként 300 000 forint személyi kölcsönt igényeltek. A VI. és XI.r. terheltek a IV.r. és a VII.r. terheltektől kapták kölcsönigényléshez szükséges hamis nyugdíjfolyósító igazolásokat, utalványszelvényt, lakossági folyószámla-kivonatokat, valamint a közmű számlákat is. A tényállásban nem állapította meg a bíróság, hogy e személyi kölcsönök megszerzéséért a IV. és VII.r. terheltek az őket megbízó ismeretlen személytől milyen összeget kaptak volna, a XI.r. terhelt azonban ígért nekik 200 000 forintot. A bank észlelve az iratok hamisságát a kölcsönt nem folyósította, így kár nem keletkezett.

A IV. és VII.r. terheltek társaik segítségével a bank ugyanezen fiókjának 2006. január 26-án a VIII.r. terhelt (650 000 forint), a IX.r. terhelt (480 000 forint), a X.r. terhelt (670 000 forint) személyi kölcsönt igényelt. A kölcsönöket megkapták. A hamis igazolásokat (nyugdíjigazolások, lakcímbjelentések, közüzemi befizetésekről szóló okiratok) a IV. és VII.r. terheltek biztosították. A munkahely és lakás nélküli VIII., IX. és X.r. terhelteket a helyszínre szállították és a kölcsönökből nekik részösszegeket ígértek, amit azonban nem adtak meg. Eljártak velük a bank fiókjában és segédkeztek az adminisztrációs teendőkben is.

E kölcsönök felvétele során a banknak 1 800 000 forint kárt okoztak, amely nem térült meg.

Az ügyben másodfokon eljáró Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2009. február 9-én tartott nyilvános ülésén hozott 3.Bf.132/2008/6. számú ítéletével az elsőfokú határozatot részben megváltoztatta:

A IV.r. terhelt bűncselekményeit 1 rb. felbujtóként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként, 7 rb. felbujtóként elkövetett közokirat-hamisítás büntetteként és 8 rb. folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségeként,

A VII.r. terhelt családi cselekményeit 1 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett csalás büntetteként minősítette.

Ezért

a pénzmellékbüntetés érintetlenül hagyásával a IV.r. terheltet 2 év börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra,

a VII.r. terheltet a másodfokú ítéletben megállapított büntett, valamint a többi, az elsőfokú ítéletben helyesen minősített bűncselekmény miatt 2 év fegyházra, és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte.

Az elsőfokú ítélet egyéb rendelkezéseit a IV. és VII.r. terhelteket érintően helybenhagyta. Módosította a bűnügyi költségekre vonatkozó rendelkezést is.

A megyei bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét egyes részletkérdések pontosításával kiegészítette:

Így rögzítette, hogy a VI. és XI.r. terhelteket a megtévesztéssel kieszközölt kölcsönök felvételére a IV.r. terhelt vette rá, a VII.r. terhelt pedig közreműködött a VI. és XI.r. - kölcsönöket felvevő - terhelttársak szállításában.

Rögzítette továbbá, hogy a VIII. és IX.r., valamint a X.r. terhelteket a kölcsönök felvételére a IV.r. terhelt bírta rá, ő szerezte be a hamis magán- és közokiratokat, a VII.r. pedig a terheltek szállításában és egyéb szervezései tevékenységben vett rész. Indokolásában a másodfokú bíróság kiemelte, hogy valamennyi csalásban a IV.r. terhelt játszotta az irányító szerepet.

Az ítéleti tényállás alapján rögzítette az egyes részcselekmények tekintetében a IV. és VII.r. terheltek felbujtói szerepét.

II. A jogerős határozat ellena IV.r. terhelt és a VII.r. terhelt védője eljárási szabálysértések okából terjesztettek elő felülvizsgálati indítványt. Indítványaikban sérelmezték, hogy az elsőfokú eljárásban két - egymást követő - érdemi tárgyalás között több mint hat hónap telt el. A felülvizsgálati indítvány szerint a Győri Városi Bíróság 2007. június 7-én tartott érdemi tárgyalása után csak 2007. december 11-én tartott újabb érdemi tárgyalást, a Be. 287. § (3) bekezdésének előírása ellenére azonban a korábbi tárgyalást nem kezdte előlről, csupán a tanúvallomások

felolvasásával tette bizonyítási anyagává a korábban meghallgatott tanúk vallomásait. A IV.r. terhelt és a VII.r. terhelt védőjének felülvizsgálati érvelése szerint ezzel sérült a tárgyalás folytonosságára vonatkozó rendelkezés, a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján pedig ez a felülvizsgálati eljárásban hatályon kívül helyezési ok.

Mindezeken túlmenően a IV.r. terhelt védője felülvizsgálati indítványának érvelése szerint az ítélet indokolása súlyosan hiányos, emiatt érdemi felülbírálatra alkalmatlan. A terhelt cselekményeit - tagadásával szemben - a terhelttársak illetve a tanúk vallomásai túlnyomórészt nem bizonyították, a IV.r. terhelt bűnsegédi ténykedésének részletei a tényállásból nem tűnnek ki. Az ítéletet a súlyosan hiányos indokolás miatt hatályon kívül kell helyezni (Be. 416. § (1) bekezdés c) pont, 417. § (1) bekezdés II/c pont), ezért a VII.r. terhelt védője az első- és másodfokú ítéletet érintően erre tett indítványt.

A Legfőbb Ügyészség a BF.2411/2009. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

A mindkét terhelt által kifogásolt eljárási szabálysértést illetően a Legfőbb Ügyészség az EBH 2007.1593. számú Legfelsőbb Bírósági döntésre utalt és rögzítette, hogy a tárgyalás folytonosságára vonatkozó szabály megszegése nem tekinthető az ítélet hatályon kívül helyezését eredményező ún. abszolút eljárási szabálysértésnek. E jogsértés az ítélet érdemét nem érintette.

A Legfőbb Ügyészség tévesnek tartotta a VII.r. terhelt javára előterjesztett felülvizsgálati indítványnak az indokolási kötelezettség elmulasztásával kapcsolatos érvelését is. Álláspontja szerint az ítéletben rögzített tények alapján a VII.r. terhelt bűnössége egyértelműen megállapítható volt. Utalt arra, hogy a VII.r. terhelt védője valójában a jogerős ítélet tényállását támadta, ám ez eljárásjogilag tilalmazott.

A Legfőbb Ügyészség minderre figyelemmel a IV.r. terheltet érintően a felülvizsgálati indítvány elutasítását, a VII.r. terheltet érintően pedig az első- és másodfokú határozat hatályban tartását indítványozza.

A Legfelsőbb Bíróság nyilvános ülésén a IV. rendű és a VII. rendű terheltek, valamint védőik írásbeli indítványait fenntartották. Az ülésen felszólaló ügyész a védői okfejtést vitatva a legfőbb ügyészi átiratban foglalt jogi érvelésre utalt. Indítványát ezzel egyezően terjesztette elő.

III. A Legfelsőbb Bíróság a Be. 416.§ (1) bekezdés c/ pontjára alapított felülvizsgálati indítványok indokait figyelembe véve az

ügyben nyilvános ülést tűzött ki, melynek során ismertette az indítványokban érintett elsőfokú tárgyalások időpontjait is.

Az alapügy irataiból megállapíthatóan az ügyben eljáró Győri Városi Bíróság - a felülvizsgálati indítványokban megjelölt időpontoktól eltérően - az ügyben 2008. február 9. napján megtartott tárgyalásán - a korábbi érdemi tárgyalás óta eltelt 6 hónapot meghaladó időtartamot észlelve - a tárgyalást a vádiratok ismertetésével előlről kezdte (62. sorszámú jegyzőkönyv), a tanúk vallomásait pedig felolvasással tette tárgyalás anyagává (9. sorszámú jegyzőkönyv felolvasása, lásd 62. sorsz. jegyzőkönyv 15. oldal).

Mindebből kitűnően az elsőfokú eljárásban a tárgyalás folytonosságát érintő eljárási szabálysértés nem történt. A Győri Városi Bíróság a Be.287.§ (3) bekezdésében foglaltak szerint járt el: a korábbi érdemi tárgyalástól számított hat hónapon túl tartott tárgyalást előlről kezdte, s ezen a Be.296.§ (1) bekezdés c/ pontjában foglalt szabály szerint olvasta fel a tanúk korábbi tárgyaláson tett vallomásait.

A VII. rendű terhelt érdekében előterjesztett védői felülvizsgálati indítvány érvelését a Legfelsőbb Bíróság ugyancsak alaptalannak találta. A tényállás hiányosságait a védő alapvetően a felülvizsgálatot korlátozó szabályt figyelmen kívül hagyva sérelmezte: e rendkívüli jogorvoslati eljárásban a tényálláshoz kötöttség érvényesül, ekként a tényállás esetleges hiányosságait - még megalapozatlanság esetén sem - lehet felülvizsgálati oknak tekinteni (Be.423.§ (1) bekezdés). Ezzel összefüggésben nincs lehetőség a bizonyítékok számbavételére és mérlegelésére sem.

A Be.373.§ III/a. pontjában foglaltak szerint felülvizsgálat alapjául szolgál, ha a bíróság indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tesz eleget, hogy emiatt az ítélet felülbírálatra alkalmatlan. Ám a védői indítvány az indokolási kötelezettség súlyos elmulasztását a bizonyítás - vélt - hiányosságaival azonosította. Azt sérelmezte, hogy a bíróság „nem értékelte a bizonyítási eljárás során felmerült valamennyi bizonyítékot egyenként és nem történt meg a bizonyítékok egymással történő összevetése sem.” (Lásd: felülvizsgálat indítvány első oldal utolsó mondat.) E kifogás - az előzőkben kifejtettekben kitűnően - a bizonyítékok mérlegelésével összefüggésben a tényállást támadta. A tényállás támadásának tilalma folytán a Legfelsőbb Bíróság nem tehetette vizsgálatá tárgyává azt, hogy a VII.r. terhelt terhére rótt bűncselekmények kellően bizonyítottak-e, az eljárásjogi korlátok folytán kizárólag abból a szempontból értékelhette a támadott ítéletet, hogy annak indokolása alkalmas-e a felülvizsgálatra (Be.373.§ (1) bekezdés II./c. pont). Ezzel összefüggésben pedig a felülvizsgálat során azt állapította meg, hogy az ítélet másodfokú kiegészítése az elsőfokú ítélet lényeges hiányosságait

kiküszöbölte, ekként a jogerős határozat felülvizsgálatra alkalmassá vált. Az első- és másodfokú határozat indokolásának tükrében a VII.r. terheltnék felrótt bűncselekménnyel összefüggő - büntetőjogilag releváns - ítéleti megállapítások a Legfelsőbb Bíróság megítélése szerint elégséges szinten biztosítják az ítélet felülbírálıhatóságát.

Minderre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság az eljárásjogi okokra alapított felülvizsgálati indítványokat alaptalannak találta, ezért a sérelmezett jogerős határozatot a IV. rendű, valamint a VII. rendű terheltek tekintetében a Be.426.§-a alapján hatályában fenntartotta.

A bűnügyi költségekről a Be.429.§ (1) bekezdése alapján rendelkezett.

A Be.418.§ (3) bekezdése alapján mondta ki, hogy ugyanezen ügyben a IV.r. és a VII.r. terheltek javára újabb felülvizsgálati indítvány nem terjeszthető elő.

Budapest, 2009. január 14. napján

Dr. Katona Sándor s.k. tanácselnök, Dr. Schäfer Annamária s.k.
előadó bíró, Dr. Molnár Gábor s.k. bíró

A kiadmány hitelél:

tisztviselő
Bné